

Minimální preventivní program

A) Vzdělávací aktivity - vytváření žádoucích postojů žáků, pedagogických pracovníků a rodičů

1) K vytváření žádoucích postojů žáků jsou nutné i jejich konkrétní znalosti a dovednosti. Jejich osvojení je do značné míry úkolem některých vyučovacích předmětů, především rodinné a občanské výchovy. Výuku těchto předmětů by měli realizovat učitelé, ke kterým mají žáci důvěru, kteří mají přirozenou autoritu a dostatečný odborný potenciál. Témata oblasti "Zdravý životní styl" (Standard základního vzdělávání) však zasahují téměř do všech předmětů. Proto bude škola věnovat pozornost rozpracování těchto okruhů učiva do ročních tematických plánů, koordinaci postupu jednotlivých vyučujících a přípravě k vypracování školního programu "Zdravý životní styl", který bude úzce propojen s tímto projektem a bude zaměřen na jeho realizaci v kmenovém učivu (v souladu se vzdělávacím programem "Národní škola", na který přecházíme).

2) Těžištěm konkrétní preventivní činnosti v této oblasti bude i nadále organizace speciálních programů, se kterými má škola již čtyřleté pozitivní zkušenosti. Tyto programy zajišťuje sdružení Prev-centrum, jehož lektori pracují se třídami 6.-9. ročníku. Působení školy bude směřovat i do oblastí dalších návykových látek (někdy neprávem opomíjených) - tj. mimo klasické drogy - nikotin, alkohol, kofein a dále do oblastí agresivity, násilí a šikanování.

3) V 8. ročníku zpracují žáci samostatné práce na téma zdravého životního stylu.

4) Pro podporu vzdělávacího působení v rámci pravidelných vyučovacích hodin uspořádá škola některé další akce:

- 1 x za školní rok "Den zdraví", kdy bude vyhlášena celoškolní soutěž v oblasti zdravého životního stylu nebo bude výuka transformována do projektu, vztahujícího se k této problematice

- "Dny zdraví" jednotlivých tříd, kdy by žáci měli možnost komplexnějšího pohledu na problematiku zdravého životního stylu a určitého shrnutí dosud získaných poznatků a dovedností.

- návštěvy kulturních a vzdělávacích akcí s problematikou zdravého životního stylu a zneužívání návykových látek (podle aktuální nabídky).

- besedy a diskuze žáků s pozvanými odborníky v dané oblasti

5) V oblasti vzdělávání pedagogických pracovníků je nutné se soustředit na zvyšování odbornosti skupiny několika učitelů- specialistů na protidrogovou prevenci, zejména pak:

- školního metodika a koordinátora výchovy ke zdravému životnímu stylu
- výchovného poradce.

Pro předávání zkušeností a znalostí ze strany těchto pracovníků ostatním pedagogům je nutné vytvořit dostatečný prostor. Vedení školy bude také hledat možnosti uspořádání vzdělávacích akcí pro celý pedagogický sbor (např. společně s akcemi pro rodiče) a navázat tak na přednášky minulého školního roku.

6) Alespoň 1 x za pololetí bude rodičům nabídnuta vzdělávací akce v oblasti zdravého životního stylu (s možností účasti pedagogů a žáků).

B) Činnost poradenského pracoviště - vývojové a individuální potřeby žáků

Od 1.9.1998 zřídila škola poradenské pracoviště a systemizované místo speciálního pedagoga ve smyslu Metodického listu k poskytování poradenských služeb na školách a školských zařízeních - MŠMT, č.j. 13409/98-24 ze dne 13.3.1998. Speciální pedagog zároveň vykonává funkci výchovného poradce.

Cílem je:

- zlepšit podmínky pro integraci dětí se speciálními vzdělávacími potřebami
- účinně propojit činnost výchovného poradce a speciálního pedagoga
- zlepšit podmínky pro metodickou pomoc pedagogickým pracovníkům v oblasti speciální pedagogiky
- vytvořit výraznější prostor pro spolupráci speciálního pedagoga s rodiči a s třídními učiteli
- zlepšit podmínky pro koordinaci péče školy a pedagogicko-psychologické poradny
- zlepšit podmínky pro provádění speciálně-pedagogických vyšetření a poskytování navazující péče, včetně poradenské pomoci rodičům
- vytvořit prostor a podmínky pro vytváření kvalitních a účinných preventivních programů
- zlepšit podmínky pro řešení výchovných a pedagogických problémů ve třídách, zejména vzhledem k zvyšujícímu se nebezpečí sociálně patologických jevů.

Ve škole je přes 10 % žáků s diagnózou vývojové poruchy a další významné procento je zatíženo dalšími problémy, handicapy atd. Výchovný poradce a speciální pedagog v jedné osobě by měl získat významnou pozici mezi učitelem, žákem (a jeho zákonným zástupcem) a vedením školy při plnění výše uvedených cílů. Měly by se u něj soustřeďovat informace o zdravotně i jinak objektivně handicapovaných dětech, výchovných problémech jednotlivých

žáků a v jednotlivých třídách. Tyto informace by pak po konzultacích se všemi zúčastněnými stranami měly sloužit jako podklad pro vydávání stanovisek a doporučení k navrhovaným či možným řešením a postupům.

Pro vytváření komplexnějších preventivních programů bude nutná především analýza problémů školy ve výše uvedených oblastech, nalezení kritických bodů a potíží, slabin i silných stránek. Při této činnosti je nutná úzká spolupráce s psychologem.

C) Využití volného času žáků a jeho propojení s výchovně-vzdělávací činností školy

Možnost pozitivního prožívání volného času dětí v době mimo vyučování považujeme a jeden z hlavních úkolů v oblasti protidrogové prevence. Konkrétní snahy školy budou směřovat k:

a) co nejširší a nejkvalitnější nabídce zájmových činností přímo ve škole - dětem je nabízeno 20 - 30 zájmových kroužků, které zatím využívá kolem 40 % žáků školy. Úkolem třídních učitelů bude zjišťování zájmů jednotlivých žáků, případně inklinace k okruhům zájmové činnosti a - zvláště v případě žáků se zdravotními a sociálními riziky - snaha ovlivnit jejich zapojení do činnosti některého kroužku (ve spolupráci s rodiči). Naléhavost tohoto úkolu se zvyšuje směrem k vyšším ročníkům, kde je činnost žáků v zájmových kroužcích nejnižší a potenciální ohrožení sociálně patologickými jevy nejvyšší. Proto je nutné věnovat zvýšenou pozornost těm oblastem zájmových činností, které by dokázaly zaujmout právě nejstarší žáky.

b) motivaci žáků k vlastní zájmové činnosti mimo školu, a to buď prostřednictvím výuky nebo různých akcí mimo vyučování (soutěže, přehlídky, exkurze atd.), důležitým momentem je snaha umožnit seberealizaci a pocit úspěchu co nejširšímu okruhu dětí, tj. ne pouze výjimečně talentovaným jedincům, v této souvislosti vytvářet "mapu zájmů" jednotlivých žáků, tj. okruhy a činnosti, které je zajímají a ve kterých by případně mohli být úspěšní (zejména ve skupině vrstevníků).

c) nabídce letního dětského soustředění, které by bylo zaměřeno na žáky, potencionálně ohrožené sociálně patologickými jevy, ale také na žáky, kteří by se jevíli jako perspektivní peer aktivisté (tj. žáci s vysokou přirozenou autoritou ve skupině vrstevníků).

D) Vytváření pozitivní atmosféry ve škole, důvěry mezi žáky, pedagogy a rodiči

Tato oblast je podrobně rozvedena ve výroční zprávě školy, úkolech školy na další rok a pedagogické koncepci školy.

Škola vydává každý měsíc pro rodiče informační bulletin, kde se objevují zprávy o školním dění. Na počátku školního roku vyjde "zvláštní číslo", věnované problematice protidrogové prevence a zdravého životního stylu. Budou zde podrobné informace o tomto programu, o činnosti školy, o možnostech rodičů se školou spolupracovat, adresy a kontakty na odborná a specializovaná pracoviště.

E) Program prevence šikanování, násilí a agresivity mezi žáky

1) Posílení demokracie ve škole

a) Častěji se děti ptát na jejich názory a přání.

b) Co nejčastěji poskytovat dětem možnost volby.

c) Hledat možnosti, kdy by mohli žáci o něčem spolurozhodovat (opakovat rozhodování o využití finančních prostředků za sběr).

d) Prostřednictvím předchozích bodů směřovat k funkčnímu systému žákovské samosprávy.

e) Motivovat žáky k využívání schránky důvěry a schránky nápadů poskytováním zpětné vazby.

f) Umožnit rodičům co nejčastěji přístup do školy (politika otevřených dveří).

2) Solidarita učitele se slabými

Učitelé se ve své pedagogické činnosti budou více orientovat na žáky slabé, handicapované, se sociálně nevýhodnými osobními vlastnostmi, “outsidery” ve skupině vrstevníků apod., s cílem zlepšit jejich pozici ve třídě.

3) Svědectví spolužáků

Učitelé budou při vhodných příležitostech objasňovat žákům rozdíl mezi “žalováním” a “nutným svědectvím” a pokusí se jim vymezit hranici mezi těmito přístupy.

4) Samozřejmá přítomnost hodnot

Učitelé budou s žáky při vhodných příležitostech diskutovat o pravidlech chování ve škole a alespoň v některých třídách se pokusí o vytvoření písemné domluvy - “Charty třídy” - jak by se měl učitel chovat k žákovi, žák k učiteli a žáci navzájem.

5) Dozor ve škole

Při výkonu pedagogického dozoru se učitelé zaměří na místa a příležitosti, kdy může nejpravděpodobněji dojít k šikanování.

6) Zjištění současného stavu

Zadat žákům speciální dotazník, zjišťující přítomnost šikanování.

F) Hodnocení účinnosti programu

Minimální preventivní program bude vyhodnocován ve výroční zprávě školy. V tomto hodnocení se škola zaměří především na:

- a) problémy v chování žáků z hlediska zneužívání návykových látek a dalších sociálně patologických jevů,
- b) realizaci programu “Výchova k zdravému životnímu stylu”, který je součástí vzdělávacího programu Národní škola (tj. jak se daří integrace témat do jednotlivých předmětů, jaké aktivity jsou v rámci vyučovací činnosti realizovány),
- c) účinnost individuálních výchovných a vzdělávacích postupů v případě žáků, kteří jsou ve zvýšené míře ohroženi negativními jevy,
- d) všechny školní akce, zaměřené na primární prevenci,
- e) postoje rodičovské veřejnosti k aktivitám školy a k situaci v jednotlivých třídách,
- f) práci výchovného poradce a speciálního pedagoga, protidrogového preventisty a vyučujících občanské a rodinné výchovy,
- g) zpětnou vazbu od rodičů v otázce hodnocení činnosti zájmových kroužků (součást ankety) a hodnocení letního soustředění,
- h) případy šikanování, násilí a agresivity mezi žáky a jejich řešení,
- i) akce dalšího vzdělávání pedagogů v oblasti primární prevence.

Evaluace programu Prev – centra bude mj. prováděna na základě výzkumné studie, pro kterou byla škola vybrána. Výzkum bude probíhat 5 let ve spolupráci Prev-centra a Psychologického ústavu AV ČR.

10.9.2007

Schválil: Mgr. Petr Karvánek